

Peko hoolitseb viljakasvu eest

- Peko läts üks kui kuupa kullõmma,
180 liivahauda lesätämmä,
õga olõ-i üks tä kogone koolnu^q,
mar'a, otsane maka-i -
Peko üks viil hingäs hill'okõistõ,
om vaike vana miis,
185 Peko kaes üks viil ilma kavalut,
suurõ taiva tarkut!
Kui läts üks tä hauda, hall miis,
kuupa nurmõ-läts-kuningas,
sis üks tä kepile keerät',
190 kipõt jutto kiijorallõ:
"Pall'ost lää üks ma aost lesätämmä,
tuhandast tuumatamma,
ega saa-i üks ma kepil keerätellä,
tapõlda^q tammõnuial!"
195 Peko üks jäl kirot' kiijorallõ,
taat' tammõ-tä-nuiallõ:
"Ega panõ-i üks ma kirsto kiijorat,
panõ-i nulka tammõnuia!"
Peko kuts' üks küll kümme külämiist,
200 mitosada sajamiist.
Kua oll' üks küll vell'o viguritsõb,
oll' targõb taiva all,
toolõ üks tä kinke uma kepi,
and' üks tä targa tammõnuia.
205 Esi üks tä and', ai jutto,
kinke kepi, keerät' sõnna:
"Õga sullõ üks ma anna-i umast iäst,
kingi-i mitmõst keväjäst -
kepi anna üks ma ütest aastakast,
210 kingi s'oost keväjäst!"
Tälle üks sis ütél' vikur vell'o,
nal'amiis naardõh ütél':
"Kohe üks ma piiri Peko kepi,
panõ targa tammõnuia?"
215 Sedä üks jäl ütél' pikk Peko,
väega kõva vägimiis:
"Peko veege^q üks ti kepp pilve mano,
tammõ- säädke^q üks jäl -nui taivahe!"
Peko üks sis kõnõl' pikä juto,
220 vägimiis veerätelli:
"Kuulkõ^q üks, suurõ^q mu sulasõ^q,
käpe^q mino käskjala^q,
teele oppa üks ma ilma vigurit,
ala taiva tarkut:
225 koh om üks taa Viro vikatkaar,
vihma üleest vidäjäni,
sinnä^q üks ti pess'ke^q Peko kepp,
tammõnui taatõlgõ^q!"
Kõnõl' üks jäl havva hall miis,
230 pikk hius illo pidi:
"Sinnä^q üks kui viit pikä kepi,
tammõnuia taatõllõt,
sinnä^q üks naardõh ti naglakõ^q,
pangõ^q kepp kimmähe!
235 Laskma nak's üks sis villu vikatkaar,
vihma luuk luste lüümä."
Sedä üks jäl ütél' pikk Peko,
kõnõl' jutto kõva seto:
"Kõnõlõ üks ma jutto kõrralist,
240 aja jutto arvolist!
Sedä nägevä^q üks naa^q peräh perämätse^q,
tiidvä^q takah tagomatsõ^q:
õga lüü-i üks taa kilsta Peko kepp,
taganõ-i tammõnui!"
245 Peko and' üks sis kätte pikä kepi,
tammõnuia taatõlli.
Esi üks tä lausi meelestani,
uma meele poolõstani:
"Olõ^q üks sa kimmäs, mu kepp,
250 olõ tark, tammõnui!
Seeni olõ^q üks sa kimmäs, mu kepp,
olõ^q tark, tammõnui.
kooni ommõ üks taa kuu korgõh,
päiv pää kottal!"
255 Seda üks jäl ütél' pikk Peko,
koobamiis kul'atõlli:
"Kepi jäävä^q üks viil uh'a^q mu kätte,
kalle kiijora kabla^q.
Kiä üks mu nimme nimitselles,
260 kua setot seletelles,
hävast üks ma uhjo hel'otõllõ,
koobast kae noid kaplo -
sis om üks kipõ mino kiijor,
om tark tammõnui,
265 kepp vidä üks sis üleest suurõ vihma,
kulla järve kuivast tege,
küll saasõ üks vihma vil'olõ,
kastõt kaaraorasillõ!"
Peko jätt' üks jäl jutto vähämbälle,
270 hall miis harvõmballõ:
"Minge^q üks no, mehe^q, minemähe,
taivahe tands'mahe -
küll tul't üks jäl kuna kooba viirde,
piirit s'oo Peko mano!"
275 Kepp jätt' üks sis Peko tervest,
tammõ- and' üks jäl -nui targa sõna,
külä- pilli^q üks viil -mehe^q kübärät,
tiidse^q jättä^q tervest.
Peko jäi üks sis hillä hingämmä,
280 jäi vakka vana seto.
Õga puhu-s üks sis tuul taivah,
lõõdsu-s lõivõ lõhnakõnõ.
Selle puhksi^q üks sis mõtsapuukõsõ,
olli^q vakka suurõ^q vahtra^q:
285 Peko läts üks sis kepp pilve mano,
tagase tammõnui,

- sääl oll' üks et Viro vikatkaar,
vihmaluuk veerätelli.
Sinnä^q pessi^q üks nää^q kepi kimmähe,
290 tammõnuia nobõhõhe.
Maa üks sis müräs', taivas tõras'
kinä^q kepi kiuhkmiist,
taivas üks jäl vasinõ valase,
maa hõrõt' hõbõhõni.
295 Kõik üks sis imeht' puul' ilma,
kua kai, tuu kadsat':
"Nännü^q olõ-i üks mi sääntsit immit,
kuulnu^q sääntsit kummõtit,
miä üks mi riide näime,
300 miä kuuli kolmapäävä!"
Kiä olli üks jäl käünü^q Peko man,
kulla käünü^q kooba veereh,
tuu üks tiidse vigurit,
kulla Peko kummõtit.
305 Ütel' iks sis miis mitmõllõ,
kadsatõlli katsallõ:
"Küll ma üks ka tiä, ei ütle^q,
taha-i kõkkõ kõnõlda -
teele ütle üks ma sõna ütsä seest,
310 kaiba katsa vaihõlt!
Rahvas, olõt üks ti pakso^q ne patadsõ^q,
kurja kotiga kannadõ,
selle üks ti sedä riide näit,
selle kuulit kolmapäävä!
315 Kui ti üks elät, sis ti näet,
kannatõllõt, saat kaia^q:
selle üks ka Peko riide tekk',
tekk' kulla kolmapäävä,
et naaku-i üks ti rikma riidet,
320 kotte pandma kolmapäävä!
Essut ka üks riide hukati,
vaka verd vaivati,
kolma- viide üks jäl -päävä kohtohe,
vaesõkõist vändsütelli^q.
325 Peko saat' üks sis kepi suurõst tähest,
tammõnuia tarkusõst."
Timahavva ka üks olli terräv suvi,
virve vilä-aastäk,
Peko naksi üks et nimme nimitsemmä,
330 kirä pääle kirotagma.
Eis' näi üks ka ilma vigurit,
tundsõ taiva tarkut,
kevväi oll' ka üks et mitmõkeeroline,
suvi mitmõsugudanõ.
335 Külä- üks naid -veljo viletsit,
valla vanno mehekeisi -
kost üks nää^q seemend seletevvä^q,
pardsi^q, viljä palssiva^q,
lätsi^q üks näil hikkõ hiiro^q ruuna^q,
340 vatto valgõ^q hobõsõ^q
suurdõ üks liina liiteh,
alõvuhe astõh,
põllu-üks-seemend tuvvõnõni,
kallist seemend kandõnni.
345 Tull' üks kui tuu tunnikõnõ,

- armas tuu aokõnõ,
vakast lätsi^q üks kui maalõ valamahe,
peost maalõ pillumahe,
kua üks küll oll' Peko suku,
350 Peko suku, seto jako,
tuu oll' ka üks vell'o vigurine,
vigurine, tsigurine:
tuu üks küll tundsõ taivakirja,
kulla pilve-kummõtit.
355 Kui oll' üks taa taivas kir'oline,
kir'olinõ, vir'oline,
kepp üks sis ütel': "Olõ^q kipõ!",
nui ütel': "Olõ^q nopõ!"
Vell'o läpe-s üks sis piipo tõmmada,
360 suvõl suitso tetä^q -
heit' üks taa piibo pindre viirde,
suidso suurõ nurmõ pääle,
vell'o üks sis külv' kübäräldä,
visas' vakast, lask' villu.
365 Tõõsõ^q üks viil vele^q videlevä^q,
laisa^q vele^q lammõskõlli^q,
nuu üks joht olõ-s Peko suku,
Peko suku, seto jako.
Vaka üks veere^q villu lasi^q,
370 külält lauli^q külvimütü^q,
hobo üks jäl karas' kaldõh,
hiiro ruun hitskmõh.
Üts üks külv', tõõnõ künd',
kolmas vidi üks jäl, hiitra, hitskmit.
375 Oga üks nää^q läpe-s kodo minnä^q,
velekese^q kodo veertä^q,
künni^q üks nää^q poolõni pääväni,
lõivõ^q kar'a-lõunõni.
Kotoh lätsi^q üks jo külmäst küdsiliha^q,
380 jaahtuva^q jaaheliha^q.
Eis üks nää^q velidse^q kõnõli^q,
kaabupää^q kadsatõlli^q:
"Hot' lõõvä^q üks meil pinda pihaluu^q,
läävä^q otsa olaluu^q,
385 hot' lätt üks meil kidsi kindrihe,
lätt nigu nimesihe," -
kolmas üks naard' ne nal'at',
tõõnõ kostõ kullatsõhe -
"küll saasõ üks meil kidsi kiislat,
390 nigu vatsko valgit!
Rühkjälle üks küll saava^q rüvvikese^q,
haardjallõ hammõkõsõ^q,
istjallõ üks saa-i mitte midäge,
suurt vilja suikjallõ!"
395 Lätsi^q üks nää^q kodo minemähe,
külä viirde veerümähe,
latsõ^q üks jo saisi^q saibih,
oodi^q esse igävähe,
sõki^q üks jo moro muatsõst,
400 vell'o haina harvakust.
Latsõ leivä^q üks no hunne huulitsah,
vaskirastast vanijah
kündjit üks jo kodo uutõh,
kasvatajit kaiõnõni.

405 Mõni tekk' õks jo rokka ruunalõ,
 tõi vett verevälle.
 Sis elle^q õks nää^q päävä, kaiva^q kats,
 kolmanda kulssiva^q.
 Sis lätsi^q õks nää^q nurmõ kaemahe,
 410 piire^q pikilõ põllalõ.
 Vana õks sis miis naaraskõlli,
 ummi hiusit hel'otõlli,
 esi õks tä naari ne ütél',
 mõtöl' hüvvi mõttit.
 415 Lei õks tä kätt kätt vasta,
 tõista vasta tõrahuti:
 "Kagoh om õks no imeh, mis ma näi,
 om kummõt', mis ma kuuli -
 lehe^q omma^q õks jo väläh kui librigo^q,
 420 noki^q otsa kui noorigo^q!"
 Lehe^q õks jo otsah leelotivva^q,
 kaara-orasõ^q kadsadi^q:
 "Meid om õks jo kepp kergütänü,
 tammõnui noorutanu,
 425 küll naka õks mi, kaara^q, kargama,
 kesvätera^q kihukumah!"
 Vell'o tull' õks sis kodo, lask' villu,
 kahharpää kargõlli:
 "Muidõ õks viil põllu^q musta^q mulla^q,
 430 tugõva^q suurõ^q turba^q!"
 Kuul sai õks sis vili korgõst,
 nädälel nägüsäst -
 kepp and' õks vil'olõ vihma,
 and' kaarolõ kastõt.
 435 Peko õks kui uhjo hel'otõlli,
 suitsit solbahut',
 sis tull' õks ka veerüsät vihma,
 tull' magusat mamma.
 Sis õks ka naari^q noorõ^q nurmõ^q,
 440 põllupindre^q illo peivä^q.
 Kõik kasve^q õks nuu^q kesvä^q keerolitse^q,
 kaara^q mitmõkandilitse^q.

Tsiga läts õks sis viirde, vingõ,
 kana mano kaagatõh -
 445 ega mahu-s õks sisse tsia nõna,
 kana vassar vaihõllõ.
 Määntse õks sis rõugu^q üles pante,
 viläsarra^q üles saiva^q?
 Viiskümmend õks küll niit' vikatit,
 450 sada rihhä takah riib'.
 Peko õks ka kullõl' suurõh koobah,
 sai tiidä^q terävähe:
 librik õks linnas' lilli päält,
 parm linnas' palo päält,
 455 paino õks tä kooba paja pääle,
 linnas' liiva veere pääle,
 säääl õks tä kõnõl' hill'okõtsi,
 librik Pekolõ leelot'.
 Peko läts õks sis liiv lilletsest,
 460 läts kuup kullatsõst.
 Sinnä^q õks kõik joosi^q vilä juurõ^q,
 maa alt makõ hõng.
 Peko läts ka õks sis miil mesitsepäst,
 läts kiil kibõhõpast,
 465 jälke and' õks tä nuialõ joudo,
 and' kiirdo kepile,
 nui and' õks jäl joudo niitjillõ,
 rõõmu rõuka-pandjillõ.
 Teivä^q õks nää^q tunnil tuhat sarda,
 470 mitokümmend milijoni.
 Kaara- teivä^q õks kõik -terä^q kaske-kanke,
 hernerä^q heiko-leiko.
 Vilja naate õks kui kodo vidämähe,
 tõugo kodo tõmbamma,
 475 rattakõsõ^q õks sis rungõsta rogisi^q,
 regi kiids' kõdarist
 vilja õks kodo viteneni,
 tõugo kodo tõmmatõni.
 Küll sai õks sis kesve kelbäne,
 480 sai kaaro katusõni.